

УДК 72.012+7.037.3:687.016

ВИВЧЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНИХ ХАРАКТЕРИСТИК НЕОФУТУРИСТИЧНОГО НАПРЯМКУ ТА БІОНІЧНОГО ФОРМОУТВОРЕННЯ ДЛЯ ПРОЕКТУВАННЯ СУЧАСНИХ КОЛЕКЦІЙ

Маркова А. В., Науменко Н. О., Чебанова А. Л., Ніколаєва Т. І.

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета. Вдосконалення системи «людина-середовище», а саме тектонічної форми костюма, для покращення його естетичних та ергономічних якостей, у відповідності до потреб споживачів, що сприятиме підвищенню комфортності та зручності життєдіяльності людини в умовах урбаністичного мегаполісу.

Методика. Дослідження базувались на положеннях системного підходу до дизайн-проектування одягу. Використано метод біонічної трансформації, стилізація та синтез форм, комбінації яких в подальшому стали базою у формоутворенні костюма.

Результати. Проведені дослідження надали можливість проектування сучасних форм одягу з покращеними тектонічними властивостями та яскраво вираженою художньою виразністю, за рахунок використання оптимізації елементів та силуетних форм, пропорційної та ритмічної будови, колористики та орнаменталізації поверхні матеріалів

Наукова новизна. Виявлено способи синтезу біонічної трансформації та неофутуристичного напрямку в дизайні костюма.

Практична значимість. Зібрано та узагальнено фактичний і ілюстративний матеріал з історії мистецтва, архітектури, дизайну костюма кінця XX - поч. XXI ст.; розглянуто творчий досвід найбільш значущих дизайнерів одягу кінця XX - поч. XXI ст.; здійснено комплексне дослідження неофутуристичного мистецького напрямку XXI ст., можливості використання його художньо-композиційних характеристик в дизайні костюма.

Ключові слова: неофутуризм, футуризм, біоніка, трансформація, архітектура, конструкція, художньо-композиційний, тектоніка, формоутворення

Формоутворення – найголовніша частина процесу проектування костюма, що включає інтуїтивний композиційний пошук і логічну будову; поєднання об'ємно-просторової структури і конструкції форми. Пошук нових форм, нових прийомів формоутворення, структури зв'язку елементів форми в єдине ціле – ось актуальні завдання сучасності, які вирішує сьогодні дизайнер. Підказки до пошуку рішень можна знайти у вже існуючих формах, не пов'язаних з одягом. Це природні форми – об'єкти флори та фауни, архітектура, стилі, субкультури, предмети прикладного мистецтва та ін.

Постановка завдання

Основою творчості в художньому проектуванні костюма є образно-асоціативний підхід до створення форми одягу. Надихнути дизайнера на створення нових перспективних форм костюма здатні різноманітні явища та предмети оточуючого нас

світу, краса природи та її утворень. Оскільки творчий процес являє собою досягнення єдності форми та змісту, основою творчості в художньому проектуванні одягу і повинен стати синтез образно-асоціативного підходу до створення нових, нетрадиційних форм із методами тектонічного формоутворення.

Результати досліджень

Разом зі стрімким вторгненням цифрових технологій в житловий простір знайшов свій яскравий неординарний прояв стиль неофутуризм. І якщо півстоліття тому дизайн марив фантастичними фільмами про космічні польоти, то сьогодні фантастика стає природною частиною нашого повсякдення, наших будинків. Білі «стерильні» простори, текучі, біоморфні форми, інтеграція високих технологій аж до системи «smart home», найрадикальніші та ефектні ідеї – майбутнє вже тут [1].

Неофутуризм – це рух в мистецтві, дизайні та архітектурі кінця ХХ - початку ХХІ століття. Це авангардний рух, який є футуристичним переосмисленням зовнішнього вигляду і функціональності швидко зростаючих міст, що знаходяться під впливом широкомасштабної урбанізації. Неофутуристичні урбаністи, архітектори, дизайнери та художники віряють в міста, що вивільняють емоції, керовані на основі екоетичних цінностей з впровадженням нових матеріалів і технологій, щоб забезпечити кращу якість життя для городян. Неофутуризм увібрав в себе деякі ідеї високотехнологічної архітектури, що включають елементи «хай-тек» індустрії і технологій в будівельному проектуванні. Цей мистецький напрямок визначають як природний наслідок технологій, які є структурами, що створюють побічні продукти нових матеріалів, з метою створення раніше неможливих форм. В сучасній неофутуристичній естетиці машина стає невід'ємним елементом самого творчого процесу і генерує появу художніх форм, які були б неможливі до появи комп'ютерних технологій. Поява сучасної архітектури в неофутуристичному стилі, а також напрямків дизайну ХХІ ст., творчо «натхненні» ірано-британським архітектором Захой Хадід, іспанським архітектором Сантьяго Калатрава і ідейним лідером напрямку - італійським інноваційним дизайнером Віто Ді Барі [2].

Художні концепції можуть знайти своє відображення або трансформуватися в сучасних колекція одягу. Митець створює об'єкти арт-дизайну, втілюючи в них своє світобачення. Далі дизайнери розробляють можливі засоби трансформації ідей арт-об'єктів в дизайні костюма.

Потрібно відмітити, що для створення сучасного костюма в ХХІ ст. дизайнери часто застосовують інноваційні матеріали, характерні для «техно-моди» – напрям, за яким

активно використовується досягнення науки і технології в дизайні та виробництві модного одягу. Інноваційні матеріали створюються з використанням нових розробок в хімії, комп'ютерному програмуванні, аерокосмічної інженерії, архітектурі та промислового дизайні [3]. Це надає сучасному одягу новий неофутуристичний вигляд (рис. 1).

Рис. 1. Втілення неофутуристичного стилю архітектури в розробку сучасної колекції жіночого одягу

Для представлення колекцій, дизайнери часто звертаються до додаткових психоемоційних та візуальних ефектів, які використовуються для театралізованих видовищ. В результаті модне дефіле стає перформансом, посилює виразність образу.

Біоніка – наука, яка вивчає використання в технічних системах форм, структур, властивостей, засобів функціонування об'єктів живої природи. Біоніка не передбачає сліпого копіювання форм природи, а спрямована на глибокий логічний аналіз принципів структурно-функціональної організації живих систем, з метою використання законів і принципів їх формоутворення для знаходження ефективних композиційних і конструктивних рішень. В більшості випадків утворення живої природи є складними системами, які в процесі еволюції і природного добору змінювались у бік більшої раціональності та економічності, тому вивчення їх форми та структури потребує чіткої структуризації процесу аналізу та побудови нових проектних форм з використанням біонічних закономірностей [4].

Перетворення форми починається із замальовки природних аналогів, їх розчленування, відокремлення цікавих елементів біоаналізу, шляхом використання структурного аналізу формоутворюючих ліній. Ретельний відбір біооб'єкта має бути проведений на основі чітко визначених функціональних та естетичних принципів трансформації. Трансформація проводиться за наступними етапами: замальовка обраного об'єкта; стилізація та спрощення силуетної форми біооб'єкта, із збереженням його структури; зміна пропорційно-масштабних співвідношень елементів форми, адаптація та гармонізація форми до фігури людини; остаточна проробка деталей та оздоблення форми що проектується [5-7].

Важливим етапом є аналіз вибору матеріалів для проектування моделей. Він складається з аналізу пластичних властивостей матеріалів, фактури, кольору біооб'єктів. Усі властивості форми і її конструкції тісно пов'язані з матеріалом, з якого вона виконана. Відповідність між матеріалом і формою – важлива умова загальної тектонічності та естетичності об'єкта проектування. Форма, матеріалу якої надано невласливу йому пластику та конструктивно – просторову організацію, викликає відчуття неприродності, атектонічності [4, 8].

На останньому етапі дизайнер приступає до ескізування, при цьому враховуються основні вимоги для здійснення художнього задуму та для виконання проект-композиції: чіткість, виразність, закінченість, ясність відображення художнього задуму, сучасна манера виконання (рис. 2).

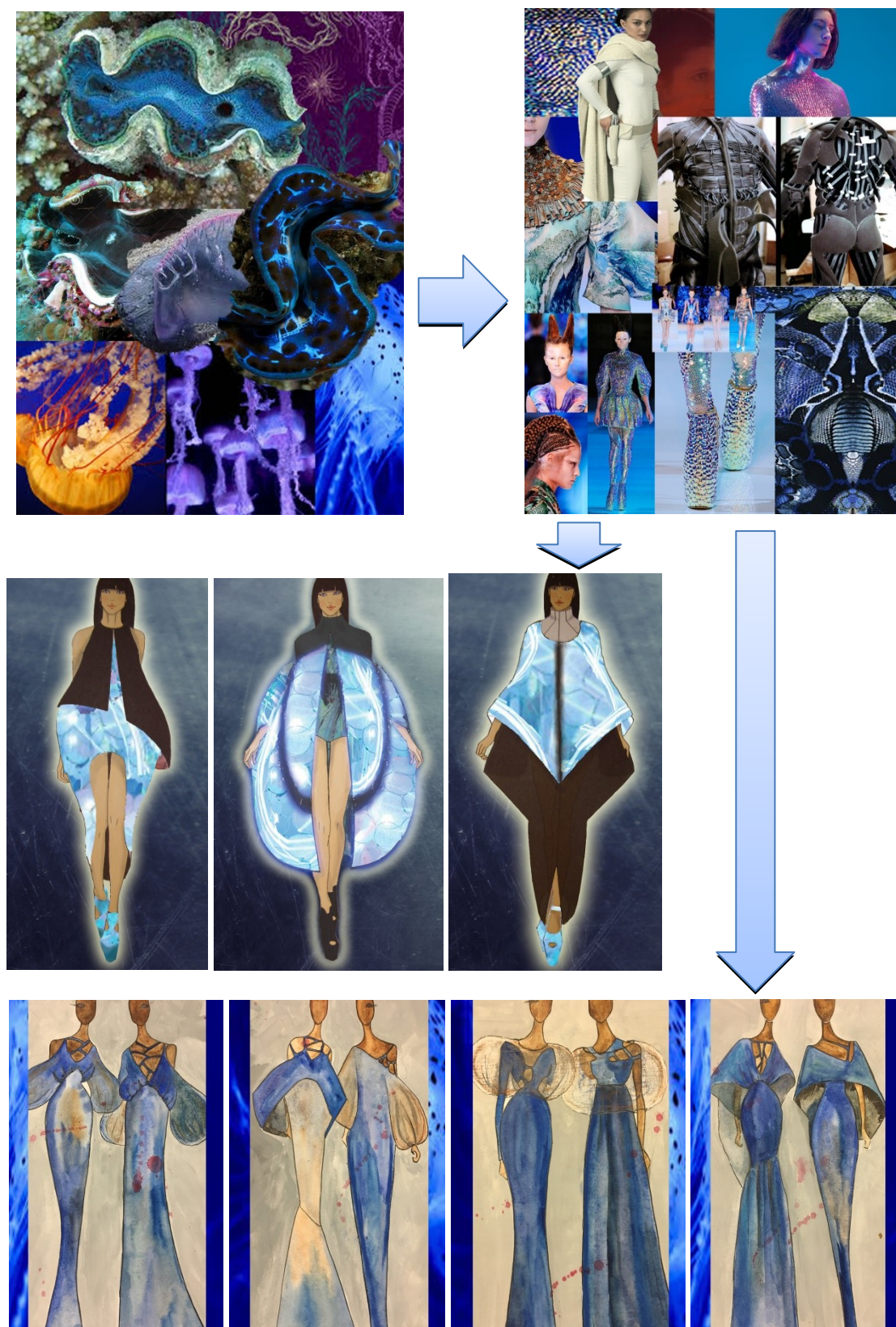

Рис. 2. Синтез неофутуристичного стилю та біонічної трансформації в проектуванні сучасних колекцій

Враховуючи основні положення біоніки та ідей неофутуризму, об'єкти дизайну повинні бути привабливими не тільки естетично, а бути практичними, зручними та високотехнологічними. Одяг, створений на основі поєднання ідей та вищезазначених методик, має ергономічні тектонічні властивості та яскраву естетичну виразність.

Висновки

Сучасний модний костюм може відчувати вплив авангардного мистецтва, архітектури, перформансу, стаючи елементом концептуальних акцій. Перенесення акценту з утилітарно-функціонального призначення одягу на її естетичний зміст призводить до того, що костюм можна розглядати як об'єкт мистецтва і дизайну. Практична значимість дослідження полягає в можливості застосування отриманих даних для розробки рекламних і маркетингових проектів, з метою найбільш ефективного і плідного просування модного бренду на ринку. Результати дослідження можуть використовуватися фахівцями модної індустрії при створенні нових колекцій, а також при читанні курсів напрямків «дизайн», «художнє моделювання костюма» та ін.

Список використаних джерел

1. Мартин Сильвия. Футуризм / С. Мартин ; ред. Ю. Грозеник ; пер. с англ. Ю. В. Сараева. – М. : Арт-Родник ; Köln : Taschen, 2010. – 96 с.
2. Нео-футуризм, моя личная вики [Електронний ресурс] / Режим доступу: <http://ko-te.com/lifestyle/neo-futurizm-moya-lichnaya-viki>
3. Плешкова И. С. Концептуальное направление в дизайне одежды XX–начала XXI в.в. Автореф. дисс. канд. искусствоведения: 17.00.06 / Плешкова И. С., ГОУ ВПО «Санкт-Петербургский государственный университет технологии и дизайна», – СПб. : 2010. – 30 с.
4. Николаева Т. В. Тектоніка формоутворення костюма [Текст]: навчальний посібник / Т. В. Николаева. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Арістей, 2008. – 340 с.
5. Николаева Т. І. Біонічні принципи проектування в дизайні сучасного одягу. / Т. І. Николаева, М. В. Колосніченко // Технічна естетика і

References

1. Martyn Sylvyia (2010). *Futurizm* [Futurism]. Hrozenyk, Yu. (Eds.); (SaraevaYu., Trans.) – Moscow: Art-Rodnyk ; Köln : Taschen. [in Russian].
2. Neo-futurizm, moia lichnaia vyki. Retrieved from: <http://ko-te.com/lifestyle/neo-futurizm-moya-lichnaya-viki>
3. Pleshkova, Y.S. (2010). *Kontseptualnoe napravleniye v dyzaine odezhdyy XX – nachala XXI v.v.* [The conceptual direction in the clothes design of the XX - early XXI centuries] *Extended abstract of candidate's thesis*. Sankt-Peterburg: St.Petersburg State University of Technology and Design [in Russian].
4. Nikolaieva T.V. (2008). *Tektonika formoutvorennia kostiuma* [The tectonics of costume formation]. (2d ed.) (enl.). Kyiv: Aristei [in Ukrainian].
5. Nikolayeva T.I. (2010). *Bionichni pryntsypy proektuvannia v dyzaini suchasnoho odiahu* [The bionical principles in clothes designing]. *Technological and design: za materialamy VII Krymskoi mizhnarodnoi*

- дизайн: зб. наук. праць за матеріалами VII Кримської міжнародної науково-практичної конференції «Геометричне та комп'ютерне моделювання: енергозбереження, екологія, дизайн», – К. : Віпол, 2010. – № 7. – С. 45-47.
6. Николаева Т. В. Біонічний підхід в теорії формоутворення, як провідна складова підготовки фахівців з дизайну костюма / Т. В. Николаева, Т. І. Николаева // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2010. – № 2(52). – С. 90-96.
7. Николаева Т. І. Науково-методичні проблеми реалізації біонічних принципів у вивченні закономірностей формоутворення костюма / Т. І. Николаева // Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. – 2008. – № 1(38). – С. 178-180.
8. Волкотруб І. Т. Основы художественного конструирования. Моделирование материалов и биоформ / И. Т. Волкотруб. – К. : Вища школа, 1982. – 152 с.
- naukovo-praktychnoi konferentsii [«Heometrychne ta kompiuterne modeliuvannia: enerhozberezhennia, ekolohiia, dyzain»] – 7th Crimean International Scientific and Practical Conference [«The geometric and computer simulation: energy saving, ecology, design»]. 7, (pp. 45-47). Kyiv: Vipol [in Ukrainian].*
6. Nikolaieva T.V., Nikolaieva T.I. (2010) Bionichni pidkhid v teorii formoutvorennia, yak providna skladova pidhotovky fakhivtsiv z dyzainu kostiuma [The bionic approach in the theory of form shaping as a leading component in training of costume design experts]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu – Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design*, 2(52), 90-96 [in Ukrainian].
7. Nikolaieva T.I. (2008) Naukovo-metodychni problemy realizatsii bionichnykh pryntsypiv u vyvchenni zakonmirnostei formoutvorennia kostiuma [The scientific and methodical problems of the implementation of bionic principles in costume formation study]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu tekhnolohii ta dyzainu – Bulletin of the Kyiv National University of Technologies and Design*, 1(38), 178-180 [in Ukrainian].
8. Volkotrub I.T. (1982). *Osnovy khudozhestvennoho konstruirovaniya. Modelirovaniye materialov i byoform* [Fundamentals of artistic design. Modeling of materials and bioforms]. Kyiv: Vyshcha shkola [in Russian].

Изучение взаимодействия художественно-композиционных характеристик неофутуристического направления и бионического формообразования для проектирования современных коллекций

Маркова А. В., Науменко Н. О., Чебанова А. Л., Николаева Т. И.

Киевский национальный университет технологий и дизайна

Цель. Усовершенствование системы «человек-среда», а именно тектонической формы костюма, для улучшения его эстетических и эргономических качеств, в соответствии с требованиями потребителей, что будет способствовать повышению комфорта и удобства жизнедеятельности человека в условиях урбанистического мегаполиса.

Методика. Исследования базировались на положениях системного подхода к дизайн-проектированию одежды. Использован метод бионической трансформации,

стилізація і синтез форм, комбінації яких в подальшому стали базою для формоутворення костюма.

Результати. Проведені дослідження дали можливість проектування сучасних форм одягу з покращеними тектонічними властивостями і яскраво вираженою художественною виразністю, за рахунок використання оптимізації елементів і силуетних форм, пропорційного і ритмічного строення, колористики і орнаментування поверхні матеріалів.

Наукова новизна. Виявлені способи синтезу біонічної трансформації і неофутуристического напрямку в дизайні костюма.

Практична значимість. Зібрано і обобщено фактичний і ілюстративний матеріал по історії мистецтва, архітектури, дизайну костюма кінця ХХ - поч. ХХІ вв.; розглянуто творчий досвід найбільш значимих дизайнерів одягу кінця ХХ - поч. ХХІ вв.; виконано комплексне дослідження неофутуристического художественного напрямку ХХІ століття, можливості використання його художественно-композиційних характеристик в дизайні костюма.

Ключові слова: неофутуризм, футуризм, біоніка, трансформація, архітектура, конструкція, художественно-композиційний, тектоніка, формоутворення

The research of interaction of art and compositional characteristics of the neo-futuristic direction and bionical form-shaping for the modern fashion design

Markova A., Naumenko N., Chebanova A., Nikolayeva T.

Kyiv National University of Technology and Design

Purpose. Improvement of the «person-environment» system, namely the tectonic form of costume, to improve its aesthetic and ergonomic qualities, in accordance with the requirements of consumers, which will increase the comfort and convenience of human life in urban metropolis.

Methodology. The research based on a systemic approach principles of fashion design. The method of bionic transformation, stylization and forms synthesis, which combinations became the basis for costume shaping was used.

Findings. Studies have provided an opportunity to design modern forms of clothing with improved tectonic properties and pronounced artistic expression, using the optimization of elements and silhouette forms, proportional and rhythmic structure, coloring and ornamentation of the surface materials.

Originality. Methods of synthesis of bionic transformation and neo-futuristic direction in costume design are revealed.

Practical value. The actual and illustrative material of the arts history, architecture, costume design of the end of ХХ - beginning ХХІ centuries are collected and summarized; the creative experience of the most famous clothes designers of the end of ХХ - beginning ХХІ centuries was considered; complex research of the neo-futuristic art direction of the ХХІ century, the possibility of using his art and compositional characteristics in costume design was performed.

Keywords: neo-futurism, futurism, bionics, transformation, architecture, design, artistic-composition, tectonics, formation